

Heroikus magyar tűzcsiholók

Elfogultság nélkül mondhatjuk: a magyar projekt a PQ 2015 egyik legkiemelkedőbb alkotása lett, olyan koncepció született, ami példaértékű is lehet, annak a törekvésnek az egyik legsikeresebb alkotása, ami komplex társadalmi-művészeti-színházi projektek irányába kívánja vinni a fesztivált.

Olyan „színházi-drámai térként” is ható, s a performance-nak köszönhetően napról napra változó képzőművészeti alkotás született, amely egy fontos, személyes történeté is alakítható társadalmi probléma irányába fordította a megidézett mítoszt. S egy donorszervező program mellett internetes oldal ad lehetőséget az akcióban közreműködők összefogására, további kommunikációra.

Antal Csaba dízlettervező óriás vasszerkezetet komponált, középpontjában a leláncolt Prométheusszal. A hőrost megjelenítő fémalak az esti performance-ok során olvasztógéppé változott: miután egy sást alakító héja rárepült a „szoboralakra”, s evett a frissen kihelyezett májból, a tervező és munkatársai a fémtestben felolvasztott anyagból öntötték ki az EST HOMO SICUT HUMUS SUPRA SE TOLLITUR IPSUM MENTE SUPERBIT HOMO MONTE SUPERBIT HUMUS (Ember és föld egyként törekednek az égi magasba, ember eszével, a föld nagy hegyek ormaival) jelmondatot. Odafigyel-

ve olyan apró részletekre is, hogy mivel Prométheusz a lázadás, az „ellenállás istene”, a 20 évvel ezelőtti kerámiabiztosítékokban alkalmazott olvadó fémemet pedig ellenállásnak nevezték, ezért ezt a nagyon alacsony, 104 fokon olvadó fémot alkalmazták az idézet kiöntéséhez. A tűz s az őselem adta tudás így egy tiszteletet parancsoló munkafolyamatban jelent meg: érződött az anyaggal küzdelem, s az izzasztó, figyelmet és erőt koncentráló munka heroikussá vált a Szent Anna-templom falai között. Mindeközben bárki májdonornak iratkozhatott fel, a tervező maga is aktívan részt vett a performance-ban és a donorszervezésben, az egyik esti akció után kértük egy villáminterjúra.

Miért foglalkoztatta a Prométheusz-téma?

Fontosnak érzem, hogy görög mítoszokat mai szemmel lássak, vagyis hogy saját magam számára értelmezem azokat. Azt hiszem, ez min-

den kornak a kötelessége is. És mivel Prométheusszal nagyon kevesen foglalkoztak, engem viszont nagyon érdekel, azt gondoltam, most ráközelítenék.

A donorképcsio ötlete hogyan született?

Megpróbáltam végiggondolni mai szemmel, hogyan lehet segíteni egy olyan esetben, ha valakinek mindennap megeszik a mája egy részét, és probléma az újratermelése. Mindent Prométheusztól kaptunk: hiszen a tűzzel hozzájutottunk az összes tudásunkhoz. Az összes mesterséget a fémöntéstől a fa kezeléséig általa ismerjük, kötelességünk tehát, hogy valahogy segítsünk neki, szolidárisak legyünk vele. Az utóbbi 20 évben van mód a segítségre, mert a májtranszplantáció tulajdonképpen csak azóta lehetséges. Fölvettem a kapcsolatot a Magyar Transzplantációs Központ igazgató-főorvosával, s az ő részvételük is tetten érhető itt. →

FOTÓ: DOBOS KLÁRA

→ Nagyon örültek ennek a kezdeményezésnek, mert az emberek tartózkodóak a donorsággal szemben. Azt remélik, hogy akár ez a projekt is hozhat egy kis változást.

De úgy tudom, önök is adnak cserébe valamit a donoroknak...

Arról van szó, hogy a donorok részére egy archívumot képezzünk. Létezik a facebookon Donor for Prometheus néven egy oldal, ennek aloldala az archívum, és ott a donorok megjelentethetik és egymás számára láthatóvá tehetik a munkáikat. Azt kérem tőlük, hogy ha akarják, küldjék el a legprogresszívebb munkájukat, amit az utóbbi időben készítettek: hogy az illető éppen díszlettervező-e, író vagy szobrász, annak nincs jelentősége, csak alkotás legyen. S mi ezt az archívumban megjelentetjük. Ez azért is jó, mert így egy networköt lehetne kialakítani, tudnánk „közlekedni” egymás között. A donorok között rendkívül sok náció tagja van, nem

A projekt hivatalos leírása

A DONOR FOR PROMETHEUS egy olyan teatrális narratív installáció, amelyben a művészi mesterségek és a tudomány együttesen szolgálják az ALKOTÁST. A klasszikafilológusok mítoszértelmezése szerint a leláncolt Prométheusz 10 000 éves büntetése – egy sas mindennap kitépi májának egy részét, és ő mindennap újratermeli a saját máját – a közeljövőben lejár. Ha megszabadul ettől a rettentő büntetéséből, akkor újra a tűzhöz, az íráshoz, a fémöntéshez és egyéb mesterségekhez hasonló, hihetetlen adományokkal fog hozzájárulni az emberiség fejlődéséhez. A büntetés utolsó időszakában Prométheusznak gondjai akadnak a máj mindennapos újratermelésével

Minden – az ALKOTÁS ügyében elkötelezett – polgár, aki képzeletében érzi már a jövőben kiteljesedő, számunkra még beláthatatlan, valamennyi területet érintő robbanászerű változást, előmozdíthatja az ALKOTÁS ügyét. Ez a holnap semmiben sem hasonlít a mára. Interaktív ethoszában a mindennapi élet, a politika, a kultúra minden területe, a technológia, a tehetség eddig még sosem látott lendülettel tör a megállíthatatlan fejlődés irányába. Prométheusz esetleges májelégtelenségét megelőzendő májdonorokra lesz szükségünk. Erre a méltó segítségre, ami csak elenyésző mértékben fejezheti ki hálánkat mindazért, amit Prométheusz az emberiségért vállalt és tett, csak korunk technikai és technológiai szintjén lehetséges gondolni, mivel a májátültetés gyakorlata nem olyan régi. Azzal a felhívással fordulunk az ALKOTÁS-ban elkötelezett polgárokhoz, hogy csatlakozzanak, és regisztráljanak lehetséges DONOR-ként a HUNGARIAN ORGAN COORDINATION OFFICE Szent Anna-templomban kihelyezett pontjánál! Akkor sem vész kárba a máj, ha nem Prométheuszban reinkarnálódik, hanem egy halandó életét menti meg.

FOTÓK: DOBOS KLÁRA

is tudnám megmondani, mennyi, s ebből is azt érezhetjük, hogy az emberek képesek szolidárisak lenni egy olyan dologgal kapcsolatban, amit igazán megértenek.

Az installáció markáns eleme a sas...

Egy sas nagyon hosszú életű, nagyjából 100 évig él. Hogyha egy nap megette Prométheusz májának egy részét, azzal jóllakott, majd másnap visszament az újratermelt máj újabb kis részéért, akkor egy nagyon hűs és szoros viszony alakult ki Prométheusz és a sasok között, hiszen mindig jött egy újabb madár. A büntetés nagyjából lassan lejáró 10 ezer évét úgy próbáltuk ebben az installációban szimbolizálni, hogy 100 darab saskoponyát helyeztünk el a tornyokban. A performance madara egy héja volt, mivel sas nem léphet ki a határon, a héjának viszont lehet útlevele, és nagyon hasonlít is a sashoz, természeténél kicsivel kisebb.

MIKITA GÁBOR

